Düşüş

YOLCULUK, KIYMETİNİ BİLİRSEK EĞER, düşünmenin ikiz kardeşi...

Trenimiz mutad istikametinde ilerlerken, zihnim atamız Âdem'in cennetten yeryüzüne yolculuğunu düşünüyor.

Bizim 'iniş' olarak tanımladığımız bu yolculuğun Garp diyarında 'düşüş'le ifade edilişi dikkatimi çekiyor ve aklım şu soruya cevap arıyor: Hz. Âdem'in cennetten yeryüzüne yolculuğu için iniş mi daha uygun, düşüş mü?

Diğer bir deyişle: Atamız Âdem yeryüzüne indi mi, düştü mü?

'İnme,' bu serencamın ceza boyutunu ilk anda çağrıştırmayan bir ifade. 'Düşüş' ise, olayda cezadan başka bir veçhe bırakmıyor.

Peki, Âdem'in yeryüzüne inişi 'ceza' mıydı gerçekte? Yoksa, zahiri 'ceza' olarak gözüken bu olay derûnunda mukadder bir rahmeti mi saklıyordu?

Âdem aleyhisselam âdemiyetin nihayetine, insanlığın zir-

vesine hep cennette mi olsa erişirdi? Yoksa insaniyetin inkişafı için yeryüzüne inmesi bir gereklilik ve zaruret miydi?

Hem, 'düşme'de yeryüzündeki hayata trajedi yükleyen bir taraf gizli. 'İnme' ise yeryüzünü bir 'misafirhane' olarak görmemize elverişli.

Trenimiz durakları birer birer ziyaret edip dur-kalk ilerlerken, böylesi sorular ve sorgulamalar birbirine eklenen katarlar misali zihnime diziliyor.

Sonra, tekrar başa dönüyorum: Atamız Âdem yeryüzüne 'indi' mi, 'düştü' mü?

Derken, tren yolu kenarındaki, sonbaharın ilk yağmurlarıyla boy vermiş taze otlar gözüme takılıyor. Bir de, hafifçe çiselemekte olan yağmurun otların üzerinde bıraktığı damlacıklar...

Damlalar peki, yeryüzüne iniyorlar mı, düşüyorlar mı?

Sonra zihnim yağmurun gökten yere yolculuğundan geçip, yerde olup bitene dönüyor.

Ama iniş, ama düşüş… Görülen o ki, yağmur damlaları yere değip toprakla buluşunca rahmet hâsıl oluyor. Ne tek başına su, ne tek başına toprak bir anlam ifade ediyor. Ama gökten inen suyun yerdeki toprak ile buluşmasından nice nice hayatlar, nice sanatlar, nice güzellikler ve nice rahmetler zuhur ediyor.

Fakat aynı su damlaları yere indiklerinde toprağa değil de taşa yahut kayaya isabet edince, kayanın içine bir yol bulmadığı yahut kayanın üstünden akıp yine toprağa kavuşmadığı müddetçe, bir anlam taşımıyorlar.

Diğer taraftan, gökten yere inenin, su olduğu takdirde bir anlamı var. Gökteki su yerdeki toprak ile buluşunca rahmet tecelli ediyor ama, gökten su değil de taş 'inecek' veya 'düşecek' olsa, bunun bir rahmete cilvegâh olabilmesi için o taşların yine su ile kavuşması, suyun içlerine nüfuz etmesi, onları çatlatması, ufalaması, kimbilir kaç sene sonra da olsa toprağa dönüşmelerini sağlaması gerekiyor.

Yani, işin özü 'inmek'te veya 'düşmek'te değil. İşin özü, *ne olarak* indiğimizde veya düştüğümüzde?

Gökten yere su inince veya düşünce rahmet; gökten yere taş inince veya düşünce âfet, gazap, felâket...

O halde, atamız Âdem'in cennetten yeryüzüne yolculuğu gibi, cennet-misal bir hal ve hatıra üzere olduğumuz çocukluktan çıkıp irademizi kuşanır ve o irademizin ağırlığınca yeryüzüne doğru yol alırken, hangi halde olduğumuza bakmalı: Su gibi mi iniyoruz, taş gibi mi? İç dünyamızı başka dünyalara tevazu ile açıp bir büyük buluşmayı mümkün kılmaya mı talibiz, yoksa kimliğimizi kimseyle paylaşmadan öyle kaskatı durmaya mı? Dönüşmeye mi razıyız, değişmeden durmaya mı?

Çocukluktan çıkış, iradeyle kuşanış bir 'iniş' ise eğer, bilmeli ki, atamız Âdem de yeryüzüne indi, İblis de...

Çocukluktan yetişkinliğe bu yolculuk bir 'düşüş' ise eğer, bilmeli ki, atamız Âdem de düştü, İblis de...

Ama ikisinden sadece biri o düşüşten ebedî cennet meyveleri devşirdi. Çünkü o su gibi indi, taş gibi değil. Doğru, hava kadar hafif ve latif değildi, ama kaskatı bir benlik taşıyor da değildi. Âdem aleyhisselam şu dünya toprağına su gibi indiği veya düştüğü için, en kötü haliyle 'çiçek' oldu, toprakta biten çiçeklere dönüştü. Ama daha iyisi, 'nâr-ı aşk' ile çabuk buharlaşıp semaya doğru yeniden başladı yolculuğu…

İblis ise taş gibi indi yere; taş gibi de yere çakıldı kaldı.

Düşüyor muyuz, iniyor muyuz?

Bu soru beni pek ilgilendirmiyor artık. Benim için daha geçerli soru, şu:

Benliğimiz ne âlemde? Taş gibi mi, su gibi mi benliğimiz?[6]

[6] Bediüzzaman'ın "Yirmidördüncü Söz"ünün "İkinci Dal"ındaki zühre, katre, reşha sembolizmi ile, tam da 'Ene'ye, yani 'Ben'e, benliğe dair "Otuzuncu Söz"ündeki Fâtiha'daki üç insan tarifinden mülhem karada, havada, denizde üç yolculuğu bir de bu açıdan düşünmeli…